

T.C.
TEKİRDAĞ

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

DAVACI : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ (E-Tebliğat)

DAVALI : ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

MÜDAHİLLER (DAVALI): 1- PAKOP PLASTİK İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

VEKİLLERİ : AV. [REDACTED]

2- PAKOP PLAST. SAN. TOPLU İŞYERİ YAPI KOOPERATİFİ
(Davalı)

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

DAVANIN ÖZETİ : Davacı tarafından, Tekirdağ ili, Ergene ilçesi, Marmaracık mevki, 148/1, 149/1 ve 150/1 parsel sayılı taşınmazlar üzerinde Plastik Sanayiciler Toplu İş Yeri Yapı Kooperatifi'nce yapılması planlanan "*PAKOP Plastik İhtisas OSB Bölgesi Yatırımı*" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 10.09.2021 tarih ve 6382 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının; projenin gerçekleşmesine bölge halkının da karşı olduğu, (Mülga) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nca adı geçen parsellerin tarım dışı amaçla kullanılmalarına dair daha evvel alınan (2) kararın yargı kararları ile iptal edildiği, projeye ait raporda eksiklik, yanlışlık, çelişki ve yetersizlikler bulunduğu, projenin Türkiye'nin ilk bölgesel yatırım projesi olduğu şeklindeki tespitin gerçeği yansıtmadığı, İzmir-Menemen ve Kocaeli-Gebze'de benzer projelerin gerçekleştirildiği, kurulacak tesis sayısı hususunda farklı rakamlar verildiği, projenin ne kadar zamanda bitirileceğinin net şekilde ortaya konmadığı, işletme safhasında ortaya çıkacak tehlikeli veyahut tehlikesiz atıklara dair bir hesaplama yer verilmediği, yine işletme aşamasında hangi yakıt türlerinin ne miktarda kullanılacağı belirtilmediği, farklı üretim konularının tek bir iş akım şeması ile açıklandığı, ihtiyaç duyulan hammadde miktarı 293.000 ton/yıl olarak yazılmış iken aylık üretim miktarının 48.000 ton/ay olarak belirtildiği, yurt dışından ne kadar hammaddenin getirileceği, bunların hangi limana indirileceği ve bu durumun liman ile OSB arasındaki trafik yükünü ne seviyede etkileyeceği konularına girilmediği, proje aşaması ile işletme aşamasında ne şekilde ve hangi miktarda su kullanılacağı hususunun net şekilde ortaya konmadığı, OSB'de yer alacak işletmelerde proses bacası veya havalandırma bacası olup olmayacağına değinilmediği, işletme safhasındaki atık sular için herhangi bir deşarj noktasının belirlenmediği, keza, raporda yer bulan toprak numune sonuçlarının gerçeğe aykırı olduğu, proje aşamasında oluşacak emisyon ve gürültü için yapılan hesaplamaların da hatalı olduğu, raporda bir trafik etüdünün bulunmamasının yanı sıra ulaşım güzergahının da belirlenmediği, raporda projeye alakasız kopyala-yapıştır bölümlerin bulunduğu, rapor ekinde hammadde ve yardımcı maddelerinin tümü için malzeme güvenlik formlarının bulunmadığı, projenin Ergene Havzası Eylem Planı, 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Çevre Düzeni Planı ve 1/25.000 ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı'na ve bu planların sahip olduğu ilkelere uyumlu olmadığı, yer altı ve üstü su kaynaklarının yetersizliği düşünüldüğünde bu kaynakların daha da azalmasına ve kirlenmesine yol vereceği, tarım arazilerini ve tarımsal faaliyeti zarara uğratacağı, hukuka ve mevzuata aykırı olduğu iddia edilerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usule ilişkin olarak; davacı meslek odasının eldeki davayı açmakta meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin bulunmadığı, davanın süresinde açılmadığı, esasa ilişkin

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

olarak ise; projenin bölge halkına tanıtımı ve anlatılması için gerekli ilanın ve toplantının yapıldığı, ancak bölge halkının bu toplantıya icabet etmediği, projeye ait raporun yeterli seviyede teknik eleman tarafından gerekli hususlara riayet edilerek hazırlandığı, ilgili kurum ve kuruluşlarca projenin gerçekleştirilmesi konusunda olumlu görüşlerde bulunduğu, proje kapsamında kurulacak tesis sayısının, projeye dahil olarak tamamlayıcı sektörlerin varlığı dahilinde değişiklik gösterebileceği, işletme safhasında ortaya çıkacak tehlikeli veyahut tehlikesiz atıkların ne şekilde bertaraf edileceğinin belirlendiği, kaldı ki bu hususların katı prosedürlere tabi olduğu, plastik sektörünün içinde tamamlayıcı alt sektörlerin yer aldığı, dolayısıyla iş akım şemalarının başlıca ana şemalar şeklinde belirlendiği, proje için ihtiyaç duyulan hammadde miktarının 197.000 ton/yıl olarak belirlendiği, projenin gerçekleştirileceği alanda 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Çevre Düzeni Planı kapsamında tespiti ve tescili yapılan herhangi bir tabiat varlığının veyahut sit ve koruma bölgesinin bulunmadığı, projenin Ergene Havzası Eylem Planı ile de bir uyumsuzluk göstermediği, proje raporunda yer alan tarım ve toprak analizlerinin projenin gerçekleştirileceği parsellerden alınan numunelere dayandığı, proje ve işletme aşamalarında kullanılacak su miktarının belirlendiği ve bu miktar için yeterli su kaynağının bulunduğu hususunun Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nce görüş ve beyan edildiği, atık suların evvela kurulacak arıtma tesisine yönlendirilip akabinde gerekli izinler alınarak ilgili belediyenin kanalizasyon sistemine verileceği, arıtma tesisi ve proje kapsamında faaliyete başlayacak işletmenlerin eş zamanlı şekilde faaliyete geçeceği, inşaat aşamasında 206 tesisin kurulmasının öngörüldüğü, bu tesislerden ortalama 10 tanesinin birlikte inşa edilebileceğinin hesaplandığı, bu aşamada kullanılacak ekipman sayısının da anılan öngörüye dayalı olarak hesaplandığı, işletme sürecindeki ekipmanlar farklı işletme sahiplerince temin edilip yine onlar tarafından kurulacağından bunların sayısal olarak belirlenmesinin mümkün olmadığı, proje aşamasında oluşacak hafriyat, emisyon ve gürültü için yapılan hesaplamaların doğru olduğu, proje alanına ulaşım için Velimeşe yolunun kullanılacağı, bu yolun halihazırda köy yerleşim yerlerine ulaşım amacıyla kullanıldığı ve seyrek bir trafiğe sahip olduğu, diğer taraftan alternatif olarak TEM otoyoluna doğrudan bağlantı verilmesi için gerekli başvurunun yapılacağı, ÇED olumlu kararının verilmesinin daha sonrasında proje ve işletme safhalarında gerekli denetimlerin yapılmayacağı anlamına gelmediği, mezkur projenin 30.000 kişiye istihdam oluşturacak, 30 milyar TL katma değer getirecek ve 5 milyar TL ihracat hedefi bulunan büyük bir proje olduğu, bu projenin toplum yararına olduğu ve istihdam açısından da bölge halkına fayda sağlayacağı, dava konusu işlemin hukuk ve mevzuat dairesinde tesis edildiği ileri sürülerek davanın reddinin gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL OSB'NİN

BEYANININ ÖZETİ : Tekirdağ 1. İdare Mahkemesi'nin E.2021/978 sayılı dosyasında 28.01.2022 tarihinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu bilirkişi heyeti tarafından 28.04.2022 tarihli kök bilirkişi raporu ile 17.10.2022 tarihli ek bilirkişi raporu alındığı, 07.06.2023 tarihinde işlemin iptaline karar verildiği, karara karşı davalı Bakanlık ve davalı yani müdahil Kooperatif tarafından temyiz kanun yoluna başvurulduğu, dosyanın Danıştay'da derdest olduğu, alanın tarımsal nitelikli ÇED Olumlu kararı alınmasına engel olmadığı, tarım dışı kullanım izni hakkında alınan kararların dava konusu işleme etkisi bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği beyan edilmektedir.

MÜDAHİL KOOPERATİFİN

BEYANININ ÖZETİ : Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının hukuka ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği, dava konusu projede kamu yararı bulunduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği beyan edilmektedir.

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Tekirdağ 2. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 22.09.20230 tarih ve E:2021/992, K:2023/660 sayılı "dava konusu işlemin iptaline" ilişkin kararının, Danıştay Dördüncü Dairesi'nin 11.01.2024 tarih ve E:2023/13673, K:2024/178 sayılı kararı ile bozulması üzerine bozma kararına uyularak Mahkememizin 04.09.2024 tarihli ara kararı ile; "*Danıştay Dördüncü Dairesi'nin kararı doğrultusunda mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılıp buna ilişkin rapor alındıktan sonra bir karar verilmesi gerekmekte ise de; dava dışı Ergene Belediye Başkanlığı tarafından dava konusu ÇED olumlu kararının iptali istemiyle Tekirdağ 1. İdare Mahkemesi'nin 2024/191 esasına kayden açılan davada 25.04.2024 tarihli kararla uyuşmazlık konusu yerde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olduğu anlaşıldığından, bakılan davanın Tekirdağ 1. İdare Mahkemesi'nin E:2024/191 sayılı dosyası kapsamında mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılıp, hazırlanan bilirkişi raporunun işbu davada da taraflara tebliğ edilerek, tarafların varsa itirazları alınuncaya ya da itiraz süreleri geçinceye kadar **bekletilmesine**" karar verilmesi ve anılan dosyaya sunulan bilirkişi raporunun taraflara tebliği ve itirazlarının alınması sonrasında, dava dosyası incelenmek suretiyle işin gereği görüşüldü:*

Dava; davacı tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 10.09.2021 tarih ve 6382 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesinde; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez..." hükmüne yer verilmiştir.

25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 4. maddesinde;** Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı: Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmış, **6. maddesinde;** "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını, ÇED Raporunu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için ise Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler. (2) Kamu kurum/kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin veya Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. (3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez. (4) Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

bakımından uygun olmadığı tespit edildiğinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır.", **7. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmeliğin; a) Ek-1 listesinde yer alan projelere, b) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projelere, c) Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi ek-1 listesinde belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere, ÇED Raporu hazırlanması zorunludur.", **15. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmeliğin; a) Ek-2 listesinde yer alan projeler, b) Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi ek-2 listesinde belirtilen projeler, seçme, eleme kriterlerine tabidir.", **17. maddesinde ise**; "(1) Bakanlık, Proje Tanıtım Dosyalarını Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde inceler ve değerlendirir. Bakanlık, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamanı, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir. Bakanlık inceleme değerlendirme sürecinde gerekli görülmesi halinde yetkili kurum/kuruluşlardan görüş isteyebilir. Otuz (30) takvim günü içerisinde görüş bildirmeyen kurum/kuruluşun görüşü olumlu kabul edilir. (2) Bakanlık on beş (15) iş günü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlar. Proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını beş (5) iş günü içinde verir, kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirir. Valilik, bu kararı askıda ilan ve internet aracılığıyla halka duyurur. (3) "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen proje için beş (5) yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda "ÇED Gerekli Değildir" kararı geçersiz sayılır. (4) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler için bir (1) yıl içerisinde Bakanlığa başvuru yapılmaması durumunda karar geçersiz sayılır." kuralına yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Tekirdağ ili, Ergene ilçesi, Marmaracık mevkii, 148/1, 149/1 ve 150/1 parsel sayılı taşınmazlar üzerinde Plastik Sanayiciler Toplu İş Yeri Yapı Kooperatifi'nce yapılması planlanan "PAKOP Plastik İhtisas OSB Bölgesi Yatırımı" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 10.09.2021 tarih ve 6382 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının tesis edilmesi üzerine, anılan ÇED olumlu kararının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta; Tekirdağ 1. İdare Mahkemesi'nin E:2024/191 sayılı dosyası sunulan 31.10.2024 tarihli **bilirkişi raporunda özetle**;

"Davaya konu projenin, Çevre Kanunu, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca uygun olup olmadığı;

Çevre mühendisliği uzmanlığı yönünden değerlendirme : *Nihai ÇED Raporu incelendiğinde, faaliyetin ÇED Yönetmeliğindeki yerinin "Ek-1 Listesi: Madde-33 İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri" şeklinde ifade edilmiş olmasına rağmen, raporun 16. sayfasında yer alan ifadelerden, seçilen bölgede sadece aynı üretim işi ile ilgili tesislerin olmayacağı, plastik sanayisini destekleyeceği belirtilen diğer tesislerinde bölgede faaliyet göstermek üzere kurulacağı anlaşıldığı, projenin sektör grubunun anlaşılması için NACE kodlarına bakılması gerekmekte olup, Nihai ÇED Raporunda herhangi bir NACE kodunun verilmediği, *Nihai ÇED Raporunda, projenin ÇED Yönetmeliğindeki yeri hakkında verilmiş açıklamanın yeterli olmadığı, bu hususun, bölgede ortaya çıkacak atıkların tür ve miktarları ile ne şekilde uzaklaştırılacakları hakkında Nihai ÇED Raporunda verilmiş bilgilerin uygun, doğru ve yeterli olup olmadıklarının değerlendirilmesi açısından önemli olduğu, Tekirdağ ili için yapılan araştırmada il genelinde 13 faal OSB bulunduğu, bunlardan 1'inin ihtisas OSB olduğu, inceleme konusu olan projenin planlama aşamasında olduğu, mevcut OSB lerin doluluk oranı hakkında aynı kaynaktan verilen bilgilerden hareketle, toplam parsel sayısı içerisinde tahsis edilen parsel sayısı oranının %78, üretim yapılan parsel sayısı oranının %61, inşaatı devam eden parsel sayısı oranının %9 olduğuna

T.C.
TEKİRDAĞ

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

dair değerler elde edildiği, buna göre, üretim ve inşaatına başlanmış sanayi parsellerine ait oranlar toplamının % 70 (61+9) olduğunun anlaşıldığı, Nihai ÇED Raporu içerisinde, Tekirdağ ili OSB lerine dair doluluk oranı hakkında bir bilginin verilmediğinin görüldüğü,

Yapılması planlanan Tesisin inşaatı tamamlandıktan sonraki faaliyetlerinin çevreye (çevre ve çevre özelinde doğa, toprak, tarım arazileri, hava, su ve su kaynakları, yeraltı suları ile bitki örtüsü ve flora, fauna açısından) ve insan sağlığına vereceği/verebileceği zararların ne düzeyde olabileceği:

Çevre mühendisliği uzmanlığı yönünden değerlendirme : *Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı (ISGUM) tarafından 2018 tarihinde yayımlanmış Plastik Ürünleri İmalatı Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi içerisinde, plastik üretiminde kullanılan kimyasallar hakkında geniş bilgi verildiği, ancak Nihai ÇED Raporunda verilmiş "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında bu ve benzeri herhangi bir kaynağa yer verildiğinin görülmediği, Nihai ÇED Raporunda "BÖLÜM 3 -Projenin İnşaat Öncesi (arazi Hazırlık), İnşaatve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler" başlıklı bölümde, sadece inşaa aşamasına ait çevresel değerlendirme anlamında PM ve çöken toz hesaplamalarının yapıldığı, inşaa sonrası kurulacak tesislere ait herhangi bir hesaplama ve değerlendirmenin yapılmadığı, buna göre de NÇED Raporunun eksik hazırlanmış olduğunun anlaşıldığı, *Hammadde üretimi de yapılacak ise (NÇED Raporunda belirtildiği üzere) proseslerde sadece fiziksel işlem olarak adlandırılabilir ısıl işlemlerin değil, aynı zamanda kimyasal işlemlerin de yapılabilir olduğu anlaşılmakta, dolayısıyla, "hammadde" ile neyin kastedildiği tam olarak anlaşılamadığından, hammaddenin tümüyle dışarıdan temin edileceğine dair ifadenin eksik kaldığı, ayrıca, emisyonların yanısıra katı ve sıvı atık oluşup oluşmayacağı hakkında bir değerlendirme yapılabilmesine imkan verecek bilgilerin de NÇED Raporunda bulunmadığı, *Belirli bir alanda, hesaplanan miktarda kimyasal madde depolanmasının önemli bir risk olacağı, buna göre de, gerekli tedbirlerin neler olacağı hakkında NÇED Raporunda doğru ve uygun bilgilerin verilmiş olması beklendiği, ancak, NÇED Raporunda tespit edilen hususlar dikkate alındığında, konu ile ilgili olarak raporda verilmiş açıklama ve değerlendirmelerin de güvenilirliğinin tartışmalı olacağına öngörüldüğü, *Yıllık bazda, ve saatlik bazda, sözü edilen hammadde kullanımından ileri gelecek emisyon (toz ve gaz halinde) hesaplanabilmesi mümkün iken, NihaiÇED Raporunda, bu konularda yapılmış bir hesap veya değerlendirme bulunmadığı, *Nihai ÇED Raporunun 3.2 nolu bölümünde, inşaat aşamasında kullanılacak iş makinelerinde kullanılacak yakıt kaynaklı emisyonlardan bahsedildiği, iş makineleri için hesaplanan kütleli debi değerlerinin çok küçük olduğu, mevcut hava kalitesine olumsuz bir etkisinin olmayacağı belirtilmiş, ancak hesapların raporda yer almadığı, ayrıca, işletme aşamasında yaklaşık araç sayısı dikkate alınarak yapılmış bir emisyon hesabının da olmadığı, *NÇED Raporunda "Uçucu" (Uçucu organik bileşikler =VOC) kelimesi yazılarak yapılan taramada, uçucu kelimesinin sadece sera gazları ile ilgili bölümde ve genel anlamda geçtiği, proseslere ait bilgiler olmadığı, buna göre de, İOSB'de plastik sektörü kapsamında kurulacak tesislerden, üretimleri sırasında herhangi bir organik maddenin gaz şeklinde çıkmayacağını ifade edilmek istendiğinin anlaşıldığı, oysa sektörün özelliği gereği, üretimde kullanılan hammaddeye bağlı olarak gaz şeklinde emisyonların çıkmasının söz konusu olacağı, ancak bu durumun, gerek Rapör içerisinde gerekse "Hava Kalitesi Modellemesi" isimli raporda ele alınmadığı, *İOSB yatırım projesi kapsamında kurulması planlanan tesislerin işletme aşamasında çevreye ve insan sağlığına vereceği/verebileceği zararların anlaşılabilmesi için, Nihai ÇED Raporu kapsamında verilmiş bilgilerin tam ve doğru olması gerekirken, Raporun eksik ve hatalı hazırlanmış olduğu hususu dikkate alındığında, zararın düzeyi hakkında da Raporda verilmiş bilgilerle bir değerlendirme yapılabilmesinin mümkün olmadığı,

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

Biyoloji uzmanlığı yönünden değerlendirme: Parseller hakkında hazırlanan Zirai Bilirkişi Teknik Raporunda; "Çeşitli noktalardan toprak örnekleri alındığı ve laboratuvarında gerekli bazı fiziksel ve kimyasal analizleri yapıldığı, arazinin mevcut kullanım durumları ve kapsadıkları bitki örtüsü ile tarım arazisi niteliğinde olmadığı, söz konusu parseller üzerinde yapılan teknik inceleme ve etüd sonucuna göre parseller üzerinde çok yıllık çalı türü bitkiler ile sazlık bitkileri, çok yıllık bazı çim bitkisi çeşitleri ile yonca korunga gibi birçok doğal olarak yetişen mera yem bitkilerinin varlığının tespit edildiğinin" belirtildiği,

Jeolojik Değerlendirme: *Etüt alanı ve çevresinin, Kuvarterner yaşlı alüvyon, Miyosen yaşlı Ergene Formasyonu (Mie) ve Trakya Formasyonuna (Miplt) ait çakıl kum ve killi kum olduğu, etüt alanında yapılan sondajlarda 0,5 m kalınlığında bitkisel toprak, bitkisel toprak altında ise 4,5m kalınlıkta kahve renkte siltli kil birimi, siltli kil birimi altında ise kahve renkli çakıllı killi kum birimi geçildiği, keşif günü açılan 11 adet araştırma çukurunda da kil, siltli kil, kumlu siltli kil gibi birimler gözlemlendiği ve su seviyesine rastlanılmadığı, *Proje sahası sınırlarında herhangi bir göl/gölet/baraj bulunmamakla birlikte, proje alanının doğusunda KB-GD uzanımlı 2 adet kuru dere yer aldığı, mevsimsel yağışlara bağlı olarak yüzey sularında yükselişler gözlemlenebileceği, etüt alanında taşkın sahaları, sit alanları, koruma bölgeleri olmadığı, 148 Ada, 1 Parsel ve 149 Ada, 1 Parsel?de yer alan kuzeydoğu-güneybatı(KD-GB) uzanımlı derelerle ilgili Edirne DSİ 11. Bölge Müdürlüğünden görüş alınması gerektiği, sondaj kuyularında 15 m derinliğe kadar yer altı suyuna rastlanmadığı, etüt sahası civarındaki su kuyularında ve yapılan yeraltı suyu araştırmasına göre yeraltı suyu kum ara bantlı killi silt ve kumlu seviyenin içinde olduğu, bölgedeki yeraltı suları yüzey sularının süzülmesi ve yakında bulunan Ergene nehrinden beslenmekte olup, yeraltı su seviyesindeki değişimler mevsimsel ve yağışlara bağlı olarak meydana geldiği, *Temelde açığa çıkacak olan Siltli kil, Kumlu siltli kil, Killi silt, Kumlu killi silt, Killi kumlu silt, Killi siltli kum ve Siltli kum Birimlerinin laboratuvar çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre taşıma kapasitesinin yeterli olduğu, inceleme alanının afet bölgesi olmadığı, inceleme sahasının eğimi % 0-10 olup herhangi bir heyelan, kaya düşmesi, su baskını, çığ gibi doğal afet tehlikesi bulunmadığı, etüt sahasında yer altı suyuna rastlanmadığı, zeminde sıvılaşma riski olmadığı, etüt sahasının tektonik bakımdan aktif bir zona yaklaşık 50 km uzaklıkta bulunduğu, bu durumun, imarâ açılmış olan bölgenin, KAFZ'dan dolayı büyük magnitudlü deprem riskine açık olduğunu gösterdiği, proje alanında herhangi bir heyelan tipi görülmediği, *İnceleme alanındaki zemin özellikleri, eğimli alanların varlığı ve dere yatakları dikkate alındığında söz konusu alanda bir kısım alanların yerleşime önelimli alan olarak değerlendirilmesi gerektiği,

Ziraat Mühendisliği yönünden değerlendirme :

Söz konusu projenin kurulması planlanan alanın I. ve II. sınıf Mutlak Tarım Arazisi olduğu, bu projenin bu alanın tarımsal amaçlarla kullanımını ortadan kaldıracığı, emsal teşkil ederek daha sonraki sanayi tesislerinin kurulmasının önünü açacağı, bu tesislerin tarım alanlarının kaybına ve kirliliğe neden olacağı, Trakya Bölgesi topraklarının kuru tarımı yapılan ayçiçeği, buğday ve kanola gibi bitkiler için son derece verimli araziler olduğu, susuz tarım yapılarak buğdayda Türkiye ortalamasının üstünde verim alındığı, ancak bölgede sanayi tesislerinin sayısının artması ve bu sanayi tesislerinin de özellikle karayoluna sınır I. veya II. sınıf arazilere yapılmasının, nitelikli tarım alanlarının azalmasına neden olduğu, TÜİK verilerine göre, ülkemizin işlenebilir tarım alanı (I. II. III. ve IV. Sınıf araziler) miktarı 1990 lı yılların başında yaklaşık 28 milyon ha iken günümüzde bu alan 24 milyon ha in altına indiği, yapılması planlanan tesisin inşası tamamlanıp kurulduktan sonraki faaliyetleri tarım alanlarındaki kirliliğin artmasına neden olacağı, tesisin faaliyete geçmesi ile özellikle kamyon trafiğinin artacağı, egzozlardan çıkan kirlleticilerin miktarı da buna paralel olarak artacağı, hem civar arazilerin toprakları hem de tarımsal bitkilerin bu kirlilikten etkileneceği,

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

Projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı, proje sahibince alınacak önlemlerin yeterli olup olmadığı, alınacak önlemler yetersiz ise hangi yönleriyle önlem veya taahhüdün yetersiz olduğu:

*Projenin çevre üzerindeki önemli etkilerinden birinin, üretim esnasında oluşacak emisyonlardan ileri gelecek hava kirliliği olduğu, bu kirliliğin etkisinin esas olarak koku şeklinde kendini hissettireceği, herbir üretim prosesinde ortaya çıkması muhtemel emisyonlar hakkında kütle dengesi kurularak, alınması gereken veya alınacak önlemler hakkında Nihai ÇED Raporunda bilgi verilmiş olması gerektiği, bu anlamda, açıklama, hesaplama ve değerlendirmelere Rapor içerisinde yer verilmediği için, ortaya çıkması muhtemel emisyonların mevzuattaki sınırlamalarla ilişkisi kurulamadığı, bu yönüyle, Raporun eksik hazırlandığı. *Proje sahibince alınması gereken önlemler hakkında bilgi olmadığı için, önlemlerin yeterli olup olmayacağı hakkında bir değerlendirme yapılabilmeye imkanı da bulunmadığı, bu yönüyle de Nihai ÇED Raporunun eksik olduğu, *İnşaat aşamasında atıksu oluşumu ile ilgili olarak NÇED'de sayfa 185'de verilmiş; "İnşaat aşamasında çalışacak olan personelin kullandığı suyun tamamının atık su olarak döneceği kabul edilmesi ile açığa çıkan evsel nitelikli atık su miktarı yaklaşık 150 m³ /gün'dür. Oluşan sıvı atıklar arıtılarak ilgili belediyeye ait kanalizasyona ilgili izinler alınarak, verilecektir. Evsel nitelikli atıksuların belediye kanalına verilememesi ve OSB alanında yer alacak olan sanayi tesislerinden endüstriyel nitelikli atıksu olması durumunda; atıksuları arıtacak bir endüstriyel atıksu arıtma tesisi planlanacaktır" şeklindeki paragraf içerisindeki cümlelerden, arıtmanın fosseptikte yapılacağına ifade edilmek istendiği anlaşılmakta, fosseptikte kaç günlük arıtma yapılacağı, buna göre hangi büyüklükte fosseptik inşa edileceği bilgilerine yer verilmediği, sayfa 183'teki "Temiz atık su için, durumun el vermesi halinde sızdırmalı fosseptik de kullanılabilir ve toprağın emmesi sağlanabilecektir" şeklindeki ifadeden, sızdırmaz fosseptikte arıtılan suyun temiz hale geleceği, bu suyun da durumun elvermesi halinde ayrı bir sızdırmaz fosseptik yapılarak, suyun burada toprağa sızdırılması ile bertaraf edilmek istendiğinin anlaşıldığı, ancak elverecek durumun ne olduğunun anlaşılamadığı, *Fosseptikte biriktirilecek atıksuyun 10 tonluk vidanjörlerle taşınacak olması halinde, bir vidanjörün günde 15 sefer yapması, ya da 15 vidanjörün günde 1 sefer yapacağı ile ilgili hususların, araçlardan kaynaklanacak emisyonların hesaplandığı bölümde dikkate alınmış olması gerektiği, ancak, vidanjör kelimesi, NÇED içerisinde sadece 183. Sayfada olmak üzere 1 defa geçtiği, dolayısıyla emisyon hesaplamaları kısmında dikkate alınmadığının anlaşıldığı, *İşletme aşamasında toplam 30.000 personelin çalışacağı, günde 4500 m³ evsel nitelikli atıksu oluşacağı, bu atıksuyun OSB sahasında kurulacak biyolojik atıksu arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra ilgili belediyenin kanalizasyon sistemine, izin alınarak bağlanacağına belirtildiği, ancak ilgili olduğu belirtilen belediyeden, konu ile ilgili alınmış bir yazıya dosyada rastlanmadığı, NÇED sayfa 186'daki 2. Paragraf, kendi içinde çelişkili ifadelerle yazılmış olup, hem arıtma yapılacağı, sonrasında ilgili belediye kanalizasyonuna bağlantı yapılamaması durumunda ve endüstriyel nitelikli atıksu oluşması durumunda arıtma yapılacağı, gibi ifadeler kullanıldığı, kullanılan bu ifadelerden, raporun özensiz yazıldığı anlaşıldığı, kanalizasyona bağlantı yapılamaması durumunda, arıtılmış atıksuyun alıcı ortama deşarjının söz konusu olacağı, bu durumda deşarjın hangi dere veya nehre yapılacağına dair açıklamanın burada verilmiş olması gerektiği, *NÇED Raporunda, proses kaynaklı atıksu oluşmayacağı, sadece soğutma suyu oluşacağı bilgisine yer verildiği, ancak, bölgede plastik imalatı dışında kurulması planlanan diğer tesislerden proses atıksuyu oluşup oluşmayacağı hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı, *Sonuç olarak, NÇED Raporunun, atıksu yönünden verilmiş açıklamaların eksik ve yetersiz olduğu, *Projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri hakkında NÇED raporu içerisinde yeterli hesaplama, açıklama ve değerlendirmenin yapılmadığı, Raporun, eksik ve yetersiz bilgilerle yazılmış olduğu, buna göre de raporun mevzuat ve bilimsel

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

esaslara göre kabul edilebilir düzeyde olmadığı, doğru ve yeterli bilgiler verilmediği için, alınacak önlemlere dair de yeterli açıklamanın raporda yer almadığı,

Tesisin faaliyeti sırasında kimyasal atık ve zehirli gazların ortaya çıkma ihtimalinin olup olmadığı, ortaya çıkabilecek kimyasal atık ve zehirli gazların çevre üzerindeki muhtemelolumsuz etkilerinin alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı, proje sahibince alınacak önlemlerin yeterli olup olmadığı, yetersiz ise hangi yönleriyle önlem veya taahhüdün yetersiz olduğu: *İOSB'deki tesislerin faaliyet geçmesi halinde üretim faaliyetleri sırasında kullanılan hammaddelere bağlı olarak kimyasal gazların ve tozların ortaya çıkması söz konusu olacağı, literatürde verilmiş konu ile ilgili emisyon faktörleri de incelendiğinde, inceleme konusu faaliyetlerden gerek tekil kimyasal madde gerekse "organik gaz veya buhar" (VOC gibi, organiklerin toplamını ifade eden parametre) tanımı altında kimyasalların emisyon şeklinde çıkacakları, bu durumun kontrollü ve kontrolsüz durumlar için ayrı ayrı hesaplanabileceği anlaşılmakta, ancak Nihai ÇED Raporunda bu anlamda bir hesaplamanın olmadığı, *Özellikle tesislerin inşasından sonraki üretim faaliyetleri sırasında ortaya çıkaracakları emisyonlar hakkında Nihai ÇED Raporunda yeterli ve doğru bilgi verilmemiş olduğundan, atıklar hakkında mevzuat kapsamında değerlendirme yapılabilmesi imkanı da bulunmadığı, Raporda, sayfa 19 ve 20'de çok sayıda ürün üretiminden bahsedilmekte, ancak sayfa 22'de genel bir iş akım şeması verilmekte, bu şema üzerinde herhangi bir atık oluşumundan bahsedilmemekte, dolayısıyla proje sahibince, hangi üretim prosesinde hangi önlemlerin alındığı veya alındı ise yeterli düzeyde alındı mı sorularına cevap verilebilmesinin mümkün olmadığı,

Uyumsuzluk konusu projenin çevresinde bulunan sanayi tesislerinin proje sahasına mesafelerinin belirlenmesi suretiyle, söz konusu tesisler ile proje sahasının aynı etkilenme alanında çevreyetkileri yönünden kümülatif etki oluşturacak uzaklıkta bulunup bulunmadığı ve kümülatif etki değerlendirmesi yapılması gerekip gerekmediği,

Çevre mühendisliği yönünden değerlendirme :*Nihai ÇED Raporunda 3.3 nolu başlıkta "(tesis etki alanında bulunan diğer tesislerden kaynaklanan emisyonlar da dikkate alınarak kümülatif değerlendirme yapılmalı ve bölgedeki toplam kirlenme değeri verilmelidir) denildiği, adı geçen bölüm incelendiğinde, hava kalitesi dağılım modelleme raporunun hazırlandığı, bu raporda, emisyon kaynağı olarak "bitkisel toprak sıyırma ve hafriyat" işlemlerinin belirtildiği, dolayısıyla projeden inşaa faaliyetleri kaynaklı PM10 ve çöken toz için modelleme sonuçlarının elde edildiği, hesaplamalarda emisyon faktörlerinin kullanıldığı, saha çalışmalarında her poligonda birim alan üzerinde yapılan kırma eleme, taşıma ve depolama gibi tüm öğeleri içerecek şekilde hesaplamaların yapıldığı belirtilmiş olmakla, emisyon hesaplarında sadece belirtilen işlere aitemisyon hesaplamalarının yapıldığının anlaşıldığı, sayfa 164'de "Modelleme çalışmalarında en olumsuz şartlar göz önüne alınmış ve bütün çalışmaların aynı anda yapıldığının düşünüldüğü, projeden kaynaklı oluşabilecek emisyonlar diğer tesislerin etkisi hesaplanarak bulunmuştur" cümlesindeki diğer tesislerden, hangi tesislerin kastedildiğinin anlaşılmadığı, oysa, projede öncelik plastik sektöründe olmak üzere, farklı üretim faaliyetlerinde bulunacak tesislerin de kurulacağı dikkate alındığında, diğer tesisler ile bunlardan mı bahsedildiği, eğer bunlardan bahsediliyorsa, emisyon modelleme çalışmasında bu tesislere ait emisyonlar hakkında da bilginin görülür olması gerektiği, ancak, bu anlamda bilgiye rastlanmamış olmakla, diğer tesisler ifadesinin boşta kaldığı sonucuna varıldığı, *Modelleme sonucu bulunan sonuçlarında SKHKKY Ek-2Tablo 2.2'ye göre değerlendirme yapıldığı, oysa işletme aşamasında kurulacak tesislerden ortaya çıkacak emisyonlarla ilgili bir değerlendirmenin raporda yapılmadığı, *Raporda "3.28 Kümülatif Etki Değerlendirmesi" başlıklı bölümde de toz emisyonu hakkında modelleme çalışmalarından bahsedildiği, bölümün ilk paragrafında "Bu nedenle hafriyat işleminden kaynaklı toz oluşumu için modelleme çalışması yapılmıştır" ifadesinden, etki değerlendirmede sadece

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

hafriyat işlerinin dikkate alındığının anlaşıldığı, *Proje sahasının konumu ile ilgili Raporda verilen bilgilerden, proje sahasının batıda Serbest Bölge ile sınır olduğu, kuzeyde Çerkezköy O.S.B ve güneyde TEM otoyolu bitişiğinde kaldığı, söz konusu proje alanına en yakın yerleşim yerlerinin ise Güneydoğu yönünde 3600 metre uzaklıkta Velimeşe Köyü ve Kuzeybatı yönünde 3400 metre uzaklıktaki Karamehmet köyü olduğu, Çorlu ilçesine mesafenin 20 km olduğunun belirtildiği, buna göre, proje konusu saha üzerine esas olarak etkili olacak yerin Serbest Bölge olduğu, bu bölgeden gelecek kirliliğin de bölge hava kalitesi açısından dikkate alınarak modelleme yapılması gerektiği, Raporda, diğer tesislerin uzaklıkları hakkında bilgi verilmediği, verilse dahi, bu bölgelere (Çerkezköy OSB gibi) ait emisyon vs verilerinin, ÇED Raporunu hazırlayanlar tarafından temin edilmesinin mümkün olmadığı, bu verilerin ilgili Bakanlık tarafından temin edilerek, modelleme çalışmasını yapacak gruba verilmesi gerekmekte olup, ülkemizde bu anlamda bir süreç işlemediği, esasında bağımsız kuruluşlar tarafından yapılması gereken kümülatif etki değerlendirme çalışmasının da, proje sahibi tarafından görev verilmiş grup tarafından yapılmasının beklendiği, *Bölgenin mevcut hava kalitesi hakkında, Nihai ÇED Raporu incelendiğinde, herhangi bir bilginin verilmediği (Bölüm 3.3), Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne ait istasyonlara ait ölçümler yapıldığından bahsedildiği, ancak, mevcut hava kalitesinin, modellemede dikkate alınıp alınmadığının anlaşılamadığı,

Biyoloji uzmanlığı yönünden değerlendirme: Fitoremediasyonun, sanayi bölgesi kurulması aşamasında çevresel kirleticilerin azaltılması için etkili bir yöntem olduğu, doğru bitki seçimleri, düzenli bakım ve izleme ile bu sürecin, arazinin temizlenmesine ve sağlıklı bir çevrenin yeniden sağlanmasına katkıda bulunduğu, bu yöntemin, sürdürülebilir bir çevre yönetimi stratejisi olarak önemli bir yer tuttuğu,

Davaya konu ÇED Raporu incelenerek, rapor hakkında ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen “ÇED Olumlu” kararı süreci değerlendirilerek ÇED Raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığı, yapılan inceleme, hesaplama ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığı:

Çevre Mühendisliği yönünden değerlendirme: ÇED Raporunun ve eklerinde verilen Hava Kalitesi Modellemesi” isimli raporun eksik hazırlandığı, Raporda yapılmış açıklama, hesaplama ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde bilgi ve belgeye dayandırılmadığı,

Ziraat Mühendisliği yönünden değerlendirme: Dava dosyası kapsamında ÇED raporunun eklerinde verilen ve dava konusu alanı, tarımsal ve toprak özellikleri açısından inceleyen “Uzmanlar Tarafından Verilmiş” raporlar bulunduğu, bu raporlarda dava konusu alan ile ilgili bazı ifadelerin ve bilgilerin doğru olmadığı, *Tekirdağ İli, Ergene İlçesi, Karamehmet Mahallesi, Marmaracık Mevkii, 148 Ada 1 Parsel, 149 Ada 1 Parsel ve 150 Ada 1 Parsel Nolu Parseller Hakkında Zirai Bilirkişi Teknik Raporu: Raporda arazinin “mevcut kullanım durumları ve kapsadıkları bitki örtüsü ile tarım arazisi niteliğinde değildir” denilerek arazide çok yıllık çalı türü bitkilerle sazlık bitkileri, çok yıllık bazı çim bitkisi çeşitleri ile yonca ve koruma gibi birçok doğal olarak yetişen mera yeni bitkilerinin varlığı tespit edildiğini ifade edildiği, öncelikle, herhangi bir tarım alanı tarımsal faaliyetlerde kullanılmadan başıboş, doğal ortamında bırakıldığı zaman ifade edilen bitkilerin gelişmesinin gayet normal bir durum olduğu, bu durumun arazinin tarımsal özelliklerini kaybetmesine neden olmadığı, arazide bulunan çok yıllık bitkilerin, raporda belirtildiği gibi arazinin tamamında değil, bazı bölümlerinde lokal olarak bulunduğu, bu bitkilerin tarım alanı niteliğini bozacak nitelikte olmayan, toprak işleme makinaları ile kolaylıkla temizlenebilecek bitkiler olduğu, tarım yapılmasını engelleyecek düzeyde çalı türü ve sazlık bulunmadığı, ayrıca bir alanda tarım yapılmamasının arazinin tarımsal özelliklerini tek başına kaybetmesine neden olmayacağı; Araziden toprak örnekleri alındığı ve toprak analizleri yapıldığı ve ağır metal sonuçlarının standartların çok üstünde olduğu belirtilerek, “tarım arazisi niteliğinde olmadığı” ifade edildiği, raporda toprak örneklerinin hangi noktalardan alındığı, kaç örnek

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

alındığı, kaç cm derinlikten alındığı, toprak analizlerinin hangi yöntemlerle yapıldığı, analizlerin nerede yapıldığı, özellikle ağır metal analiz sonuçlarının hangi standarda göre değerlendirildiği ve analiz sonuçları açık olarak verilmediği, Organik madde içeriği ile ilgili olarak “parsellerin önemli bir bölümünde organik madde miktarı Trakya Bölgesi tarım topraklarının ortalama organik madde miktarlarının iki katından fazla olduğu belirlenmiştir” denilerek, bu durumu uzun süre tarım yapılmamasına bağlandığı, raporda organik madde içeriğinin hangi noktada %4,53 bulunduğu ile ilgili bilgi paylaşılmadığı, oysa ki verilen diğer noktanın organik madde içeriğinin %0,49 olduğunun görüldüğü, yani arazinin her noktasının aynı özelliklere sahip olmayabileceği, sadece bir noktanın özellikleriyle değerlendirme yapılmasının doğru olmayacağı, ayrıca organik madde içeriğinin yüksek olmasının tarımsal alanlarda istenen en önemli özellik olduğu, ayrıca, ÇED Dosyasında toprakların analiz sonuçları da verildiği, ağır metal sonuçları özet olarak ve sözlü olarak metinde geçmesine rağmen, ÇED Dosyasındaki raporda ve ÇED dosyasında verilmemesi, toprakların ağır metal analizlerinin nerede yapıldığı ve ağır metal sonuçları vb. bir bilgiye rastlanmadığı, Raporda “Söz konusu arazinin bir sınırı TEM otopanı, diğer sınırı ise tamamen sanayi tesisleri ile çevrelenmiş durumdadır” ibaresi yer aldığı, oysaki arazinin tek tarafında Avrupa Serbest Bölgesi bulunduğu, başka da sanayi tesisi bulunmadığı, sonuç olarak bu raporun bilimsel olarak çok fazla eksik yönü bulunduğu, bu nedenle değerlendirmeye alınmasının doğru olmayacağı, *ÇED Dosyasında “Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıfları” Başlığı ile sunulan ve hazırlayan uzmanların isimlerinin yer almadığı rapor: ÇED Dosyasının 524. Sayfasında verilen raporda “AKK.SINIFI I. Sınıf Araziye Rastlanmamıştır” ifadesi yer aldığı, ayrıca arazide eğim ve sıklık problemleri olduğu, toprakların 50 cm’den daha derin olmadığı için arazinin %76,63’ünün III.Sınıf, %16,24’ünün IV.Sınıf olduğu, bu nedenle tüm arazinin III. Sınıf olarak değerlendirilmesi gerektiğinin sonuç bölümünde yer aldığı, bu tanımlamaların gerçeği yansıtmadığı, arazide yapılan incelemelerin, arazinin dalgalı bir topografyaya sahip olduğunu, lokal olarak eğimin arttığı bölümler olmasına rağmen genellikle düz-düze yakın eğimde olduğunu, toprak örnekleme için açılan 11 adet profil çukurunun her noktasında toprakların >2 m den daha derin olduğunu ve derin topraklar sınıfında olduğunu gösterdiği, sıklık probleminin kesinlikle olmadığı, üstelik bu arazinin bulunduğu alan mülga Topraksu “tekirdağ İli Arazi Varlığı” raporunda I. ve IIe. sınıf olarak verildiği,

Dava dilekçesi ve keşif sırasında davacı tarafından ileri sürülen iddiaların (hukuki iddialar dışındaki projenin çevreye ne şekilde zarar verebileceği yönündeki iddialar yönüyle) raporda karşılanması: Projede kurulması planlanan tesislerde kullanılacak kimyasallardan ileri gelecek emisyonlar hakkında, Nihai ÇED Raporundaki eksiklikler, Nihai ÇED Raporunun eksik ve hatalı hazırlanmış olması, projenin çevresel etkilerinin raporda yeterli şekilde değerlendirilmediğini gösterdiği, bu yönleriyle, rapor hakkında verilmiş olumlu kararının uygun olmadığı,

Keşif esnasında naip hakim gözetiminde bilirkişiler tarafından rastgele belirlenecek ve alanı temsil kabiliyetini haiz en az 10 farklı noktadan toprak örneği alınarak analiz yaptırılması, ağır metal niteliğindeki kurşun, nikel, krom, kobalt, kadmiyum, çinko, mangan, demir, vb. değerlerinin ilgili mevzuat uyarınca değerlendirilerek kirlilik bulunup bulunmadığı, arazinin tarımsal niteliğini kaybedip kaybetmediğinin belirlenmesi:

Ziraat Mühendisliği Yönünden Değerlendirme :

*Ağır metal niteliğindeki kurşun, nikel, krom, kobalt, kadmiyum, çinko, mangan, demir, vb. değerlerinin ilgili mevzuat uyarınca değerlendirilerek kirlilik bulunup bulunmadığı: Keşifte toprak özelliklerinin belirlenebilmesi amacı ile araziye temsil edecek 11 nokta harita üzerinde belirlenerek kepçe ile yaklaşık 2 m derinliğe kadar profil açıldığı ve her profilden 3 farklı derinlikten (0-30, 30-60 ve 60-90 cm) toprak örneği alındığı, Kırklareli Atatürk Toprak Su ve Tarımsal Meteoroloji Araştırma Enstitüsü Analiz sonuçlarına göre topraklar; pH sı orta asit ile

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

*hafif alkali arasında; tuzsuz; yüzey horizonunda kireçsiz veya az kireçli, bazı noktalarda derinlerde kireç miktarı artan; %0,23-1,99 arasında az veya çok az organik madde içeren; noktalara göre farklılık gösteren, çok az-yeterli arasında değişen besin elementi içeriğine sahip; yüzeyde kumlu kil-kumlu killi tın arasında, alt katmanlarda kumlu kil-kil arasında bünyenin hakim olduğu; derin profile sahip; taşsız; profilde ıslaklık görülmeyen, alt katmanlarda kilin artışı ile beraber sıklık görülen özelliklere sahip topraklar olduğu, topraklarda kurşun (Pb), kadmiyum (Cd), krom (Cr), bakır (Cu), nikel (Ni), kobalt (Co) çinko (Zn)'a ait ağır metal sınır değerleri "Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirleşmiş Sahalara Dair Yönetmelik EK-1" e göre değerlendirildiği, ağır metal olarak da değerlendirilen Demir (Fe) ve Mangan (Mn) için Ülkemiz standartlarında bir sınır değer bulunmadığı, bu metallere, kirletici sınıfında yer almadığı için hem yukarıda verilen yönetmelikte hem de 2010 tarihli "Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik" kapsamında yer verilmediği, alınan toprak örneklerinde yapılan total ağır metal analizlerine göre; alınan toprak örneklerin tümünde kurşun (Pb), kadmiyum (Cd), krom (Cr), bakır (Cu), nikel (Ni), kobalt (Co) çinko (Zn)'a ait ağır metal içerikleri "Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirleşmiş Sahalara Dair Yönetmelik EK-1" e göre sınır değerlerin altında bulunduğu, *Arazinin tarımsal niteliğini kaybedip kaybetmediğinin belirlenmesi: Dava konusu alanın hiçbir özelliği nedeni ile tarımsal özelliğini kaybetmediği, analiz sonuçlarında verilen organik madde, besin elementleri gibi verimlilik özellikleri iyi bir organik gübreleme programı ile iyileştirilebileceği, ayrıca, toprakların ağır metal içeriklerinin toprak sınıflaması üzerine etkisi ile ilgili bir ibare bulunmadığı, bu nedenle, ağır metal içerikleri nedeni ile tarım arazilerinin tarımsal niteliklerini kaybetmesinin mümkün olmadığı, arazide alınan toprak örneklerinde belirlenen ağır metal içeriklerinin sınır değerlerin altında bulunduğu, dava konusu arazinin genel olarak I. sınıf arazi olarak kabul edilebileceği, arazinin eğimindeki farklılıklar gösteren bölümleri ve toprak altı katmanların ağır kil içeren bölümlerinin II. sınıf statüsüne alınabileceği, davaya konu arazinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM) Parsel Sorgulama Uygulamasında TARLA vasfında olduğu, bu nedenlerle dava konusu parselleri içeren arazinin işlemeli tarıma uygun 1.-11. sınıf mutlak tarım arazisi olduğu, her türlü tarımın yapılabileceği verimli bir arazi olduğu, dava konusu parsellerin etrafının (Avrupa Sərbest Bölgesi arazısı hariç) tarım arazileri ile çevrili olduğu,*

Yukarıdaki sorular kapsamında dava konusu projede çevre açısından sakınca görülüp görülmediği: Dava konusu proje hakkında hazırlanmış ve Bakanlık tarafından incelenerek "ÇED Olumlu" belgesi verilmiş Nihai ÇED Raporu'nun, eksik ve yanlış bilgilerle hazırlanmış olduğu, bu anlamda, üretim proseslerinde ortaya çıkacak emisyonlar hakkında herhangi bir bilgi, açıklama ve hesaplamanın raporda yer almadığı dikkate alındığında, projenin Raporda belirtildiği şekliyle uygulanması halinde önemli çevresel etkilerinin olacağı,

Sonuç olarak;

Çevre Mühendisliği uzmanlık alanı yönünden sonuçlar: Nihai ÇED Raporunun özellikle emisyonlar, atıksu ve atıklar açısından eksik ve yanlış hazırlanmış olduğu, üretimde ortaya çıkacak emisyonlar hakkında bilgi verilmediği, dolayısıyla SKHKKY limitlerinin sağlanıp sağlanamadığı ile ilgili bir değerlendirme yapılabilmesi imkanının bulunmadığı, tesislerden üretim veya imalat faaliyetleri sırasında ortaya çıkacak emisyonların kontrolsüz durumda salınması halinde önemli çevresel etkilerin söz konusu olacağı, eksik ve hatalı hazırlanmış ÇED Raporu için verilmiş ÇED Olumlu kararının uygun olmadığı,

Jeoloji Mühendisliği uzmanlık alanı yönünden sonuçlar: S.S. PAKOP Plastik Sanayi Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi'ne ait Tekirdağ İli, Çorlu ilçesi İlçesi, Karamehmet Köyü, Marmaracık Mevkii'de, 148-149-150 Ada, 1 Parsel, 274 Hektar, 3605,95 m²lik alanda; yapılan mühendislik jeolojisi çalışmalarına göre etüt sahasının Yerleşime Uygun Alan (U.A.) olduğu, ancak, inceleme alanındaki killi zemin özellikleri, eğimli alanların varlığı ve dere yatakları dikkate

T.C.
TEKİRDAĞ

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

alındığında söz konusu alanda bir kısım alanların yerleşime önlemleri alan (Ö.A.) olarak değerlendirilmesi gerektiği, dolayısıyla ÇED raporunda sunulan yerleşime uygunluk değerlendirmesinde tüm alanın Yerleşime uygun olarak değerlendirilmesinin doğru olmadığı,

Ziraat Mühendisliği uzmanlık alanı yönünden sonuçlar: Dava konusu alanın; tarla vasfında I. ve II. sınıftopraklardan oluşan Mutlak Tarım Arazisi olduğu, bölgenin iklimi, toprak ve topoğrafik özellikleri dikkate alındığında tarımsal faaliyetler için kullanılmasının doğru olacağı, bu değerlendirmeler kapsamında taşınmazın tarım dışı kullanım şartlarının mevcut olmadığı, ayrıca ÇED Dosyasında dava konusu alan ile ilgili verilen raporlarda eksiklikler ve çelişkiler bulunduğu, yapılan değerlendirme sonucunda dava konusu alan ile ilgili olarak verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının Ziraat Mühendisliği açısından uygun olmadığı,

Biyoloji uzmanlığı yönünden sonuçlar: Tavsiye edilen fitoremediasyon tekniklerinin uygulanması ile biyolojik ve ekolojik açıdan zarar oluşturmayacak bir ortam sağlanabileceği, fakat bu haliyle ÇED raporunun olumlu kararının uygun olmayacağı,

Harita mühendisliği uzmanlık alanı yönünden sonuçlar: Tekirdağ İli, Ergene İlçesi, Karamehmet Mahallesi, Marmaracık Mevkiinde yer alan 148 Ada 1 Parsel, 149 Ada 1 Parsel ve 150 Ada 1 Parsel nolu Tarla niteliğindeki taşınmazların; Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100 000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planında hâkim fonksiyon olarak "Organize Sanayi Bölgesi" gösteriminde kaldığının tespit edildiği, 1/25000 ölçekli çevre düzeni İmar planında tarımsal niteliği korunacak alan olarak planlı alanda kaldığı, ancak alt ölçekli ve uygulama İmar planlarının henüz bulunmadığı," şeklinde tespit ve görüşlere yer verilmiştir.

Bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş olup, davalı idare ve müdahillerce rapora itiraz edilmiş ise de, söz konusu itirazlar raporu kusurlandırıcı nitelikte görülmemiş olup objektif ve bilimsel değerlendirmeyi içeren bu rapor Mahkememizce de hükme esas alınabilecek nitelikte görülmüştür.

Öte yandan, Mahkememizce UYAP ortamında yapılan sorgulamaya göre; **Danıştay 6. Dairesi'nin 14.10.2024 tarih ve E:2022/3406, K:2024/5491 sayılı kararı ile;** "Tekirdağ ili, Ergene ilçesinde yer alan ve sınırları Tekirdağ PAKOP Plastik İhtisas OSB olarak kesinleştirilen 254 hektar büyüklüğündeki alanın "organize sanayi bölgesi" olarak belirlenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 03/11/2021 tarihli işlemiyle onaylanan Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Değişikliği, Tekirdağ ili 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği ile anılan planlara davacı tarafından yapılan 16.12.2021 tarih ve 6324 sayılı itirazın zımnen reddine ilişkin işlemin" iptaline karar verildiği görülmektedir.

Bu durumda, dava dosyasında bulunan bilgi ve belgeler ile yukarıda özetlenen ve karara esas alınabilecek nitelikte bulunan bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; davaya konu alanın, tarla vasfında, işlemeli tarıma uygun I. ve II. sınıf topraklardan oluşan mutlak tarım arazisi olduğu, etrafının Avrupa Serbest Bölgesi arazisi hariç tarım arazileri ile çevrili bulunduğu, hiçbir özelliği nedeni ile tarımsal özelliğini kaybetmediği, toprak ve topoğrafik özellikleri dikkate alındığında tarımsal faaliyetler için kullanılmasının uygun olacağı, tarım dışı kullanım şartlarının mevcut olmadığı, ayrıca dava konusu Çed raporunda üretimde ortaya çıkacak emisyonlar hakkında bilgi verilmediği, emisyonlar, atıksu ve atıklar açısından raporun eksik hazırlandığının yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen bilirkişi raporu ile sabit olduğu, tesislerden üretim veya imalat faaliyetleri sırasında ortaya çıkacak emisyonların kontrolsüz salınması halinde önemli çevresel etkilerinin olacağı, Çed Raporunun eksik ve yetersiz hazırlandığı anlaşılınca, dava konusu Plastik Sanayiciler Toplu İş Yeri Yapı Kooperatifi'nce yapılması planlanan "PAKOP Plastik İhtisas OSB Bölgesi Yatırımı" ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının hukuka ve mevzuata uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

T.C.
TEKİRDAĞ

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/195

KARAR NO : 2024/1258

Açıklanan nedenlerle; **dava konusu işlemin iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 581,00-TL yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 18.000,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, aşağıda dökümü yapılan ve müdahil kooperatif tarafından karşılanan 2.168,05-TL ile müdahil OSB tarafından karşılanan 2.072,15-TL yargılama giderinin müdahiller üzerinde bırakılmasına, temyiz aşamasında davalı idareden alınmayan temyiz başvuru ve karar harcının 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 13/j maddesi uyarınca harçtan muaf olan davalı idareden tahsiline yer olmadığına, artan posta giderinin talep edilmemesi halinde kararın kesinleşmesinden sonra re'sen aidiyetine göre taraflara iadesine, 2577 sayılı Kanunu'nun 20/A maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren **(15) gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu** açık olmak üzere, 31/12/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
[Redacted]

Üye
[Redacted]

Üye
[Redacted]

<u>YARGILAMA GİDERİ (Davacı)</u>	:	
Başvurma Harcı :		59,30 TL
Karar Harcı :		59,30 TL
YD Harcı :		97,70 TL
Vekalet Harcı :		8,50 TL
Posta Gideri :		356,00 TL
<hr/>		
TOPLAM :		581,00 TL

<u>YARGILAMA GİDERİ (Müdahil OSB)</u>	:	
Başvurma Harcı :		80,70 TL
Tem. Baş. Harcı :		1.330,20 TL
Tem. Kar. Harcı:		562,65 TL
Vekalet Harcı :		25,60 TL
Posta Gideri :		73,00 TL
<hr/>		
TOPLAM :		2.072,15 TL

<u>YARGILAMA GİDERİ (Müdahil Koop.)</u>	:	
Başvurma Harcı :		80,70 TL
Tem. Baş. Harcı :		1.330,20 TL
Tem. Kar. Harcı:		562,65 TL
Vekalet Harcı :		23,00 TL
Posta Gideri :		189,50 TL
<hr/>		
TOPLAM :		2.168,05 TL

